

مهاجرت نخبگان کارآفرین به نقطه خطرناکی رسیده است

یک کارشناس اقتصاد دیجیتال درباره مهاجرت گروهی استارت‌آپ‌ها، به خصوص به کشورهای حوزه خلیج فارس، گفت: «در پی این سال‌ها همیشه مسئله مهاجرت را داشته‌ایم اما اینکه چرا مهاجرت دارد به نقطه خطرناک می‌رسد، باید پاسخ داد که به نظر من مهاجرت کارآفرین‌ها را داشته‌ایم ولی الان مهاجرت کارآفرین‌ها را شاهدیم.»

هاتف خرمشاهی در گفت‌وگو با «انتخاب» درباره تأثیر مخرب بی‌ثباتی وضعیت اینترنت کشور بر کاهش سرمایه‌گذاری و فرصت‌سوزی در بخش‌های مختلف اقتصاد دیجیتال، گفت: «مسائل و چالش‌هایی که قطع اینترنت این روزها برای کشور ایجاد کرده، یک موضوع چندبعدی و چندوجهی است. موضوع اولش این است که رشد اقتصاد دیجیتال را هم در هسته و هم در پوسته کند کرده است. هسته اقتصاد دیجیتال یعنی درآمدی که از کسب و کارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات ناشی می‌شود. به عنوان مثال در مدل‌های مخابراتی که کاهش چشمگیری پیدا کرده است از این قسم است. اما اتفاق بدتری که رخ داده این است که این کاهش درآمد و کیفیت به هسته محدود نمانده و تأثیرات مخرب مانند مذاکبات، به پوسته اقتصاد رسیده است.»

وی ادامه داد: «اقتصاد دیجیتال پوسته‌ای است که در این بخش فناوری اطلاعات و فناوری ارتباطات بسترساز رشد صنعت، تسهیل تجارت و تسریع توسعه می‌شود. برای مثال آنجا که فناوری اطلاعات با تجارت برخورد دارد، بحث تجارت الکترونیک خلق می‌شود یا آنجا که با سلامت و اقتصاد سلامت تعامل دارد، بحث سلامت دیجیتال آفریده می‌شود. در واقع از رهگذر این تقاطع هاست که فناوری اطلاعات، بسترساز و توانمندساز توسعه اقتصادی و اجتماعی سایر بخش‌ها می‌شود.»

خرمشاهی ضمن تأکید بر اینکه قطع اینترنت آسیب‌های غیرقابل‌جبران در این بخش که بخش پوسته اقتصاد دیجیتال نام دارد، به کشور تحمیل کرده است، افزود: «با این تفصیل این ضرر مشتمل بر دو بخش اساسی است. معمولاً قسمتی که راحت‌تر محاسبه می‌شود، قسمت هسته است. بدین معنا که شرکت‌هایی که در فناوری اطلاعات درگیر بودند، دستمزد پرداخت می‌کنند ولی محصولاتشان یا تولید نمی‌شود یا تولیدش کنداست یا به موقع فروش نمی‌رود و به دنبال آن بهای تمام شده‌شان بالا می‌رود و زیانده می‌شوند.»

این کارآفرین اقتصاد دیجیتال کشور افزود: «چالش‌های بدتر این است که صنایعی که از اقتصاد دیجیتال خدماتی همچون خدمات امنیت، ایمنی، خدمات بانکداری و پرداخت با خدمات زیرساختی می‌گیرند، آن‌ها هم دچار مشکل

شده‌اند. از این رو هر دو بخش اساسی و محوری در کشور در این موارد اخیر ضرر کرده‌اند.»

تسریع روند مهاجرت نخبگان

خرمشاهی در توضیح خود از سومین آسیبی که وارد شده است، بیان کرد: «ضرر سوم که از دو مورد پیشین غیرقابل‌جبران‌تر است، تسریع روند مهاجرت نخبگان است. چرا که بخشی از مهندسين فناوری اطلاعات و امنیت‌وزیر ساخت به جای آنکه با تمام وجود متمرکز و مصمم در داخل ایران و برای کارفرمای ایرانی کار کنند، به علت ده‌ها مانع پدید و پنهان به صورت مختلف با شرکت‌های خارجی کار می‌کنند.»

وی در مورد کاهش نیروی کار، خاطر نشان کرد: «ما در کمیت و کیفیت سرمایه انسانی دچار ریزش جدی هستیم که بخشی از آن ناشی از مهاجرت، بخشی ناشی از حرکت به سمت آزاد کاری (فریلنسری) و بخش دیگری هم ناشی از تغییر ناخواسته اقتصادی است. یعنی مهندس فناوری اطلاعاتی که تا این مقطع چالش‌های بحرانی یک سرویس و یک ارزش اقتصادی با ارزش افزوده بالاتر در کشور تولید می‌کرد، شغلش را تغییر نمی‌دهد بلکه کارفرمایش را تغییر می‌دهد و برنامه نویسی یک شرکت خارجی می‌شود. در واقع تمام ارزش اقتصادی که دارد تولید می‌کند در GDP یا تولید ناخالص داخلی کشور ما جذب و صرف نمی‌شود؛ در تهران است

ولی در برای پیشرفت زیرساخت‌ها یا خدمات در بازارهای ترکیه و قطر و عمان کار می‌کند. به این می‌گویند مهاجرت نخبگان، البته به صورت مجازی.»

خرمشاهی در این باره ادامه داد: «بارها دیده‌ام که در مورد مهاجرت نخبگان آمار اعلام می‌کنند ولی این آمارها برای افرادی است که بلیت و ویزایشان را می‌گیرند و از کشور خارج می‌شوند؛ در این حالت ما می‌توانیم آن‌ها را بشماریم اما آن دسته‌ای که نمی‌توانیم حساب کنیم، کسی است که دست و دلبش و حاصل دسترنجش از چرخه اقتصادی کشور خارج می‌شود و به چرخه اقتصادی مثلثات کیه پیوند نمی‌خورد که در کوتاه مدت جبران نقصان این افراد در اقتصاد کشور بسیار مشکل است.»

متخصصانی که با خون دل پرورش داده‌ایم، در باغ رقابامیوه می‌دهند

وی افزود: «وقتی شخصی می‌بیند که نمی‌تواند چرخ زندگی‌اش را با درآمدی که از شرکت ایرانی که اخیراً متضرر هم شده است، بچرخاند، از کسب و کار مولد به سمت کسب و کارهای واسطه‌ای یا تیرداری اما با درآمد آری می‌رود و شور و هیجان حتی حاضر می‌شود کارهای سطح پایین‌تری از منظر فنی هم انجام دهد. مسئله خطرناک برای آینده کشور این است که ما متخصصین خوبی را که با خون دل پرورش داده و توانمند ساخته‌ایم را در بزنگاه رقابتی که وقتش رسیده در باغ ایران نمره دهد، در باغ رقبای منطقه‌ای میوه می‌دهد. بسیاری از نخبگان کشور که تنها سرمایه واقعی ایران در فضای رقابت جهانی هستند و در لبه فناوری مشغول خلق ارزش بودند با چالش‌های زیرساخت در کشور ناگزیر از مهاجرت شده‌اند.»

خرمشاهی افزود: «زمانی که وضعیت اینترنت بد شد، از آنجا که کارفرماها بی‌پول شده‌اند، در ابتدا نیروهای اساسی خود را از دست می‌دهند و نفرات ارزشمند شرکت‌ها برای انجام کارهای سطح پایین‌تر با کارفرمای خارجی وارد مذاکره شده‌اند. این همان اتفاق بدی

اگر یک نیروی کار از بین رفته است ولی وقتی یک کارآفرین صاحب کسب و کار مهاجرت کند، ده‌ها شغل از بین می‌رود و در واقع امنیت اقتصادی کشور دچار تنش می‌شود

است که ما هیچ جای نمی‌توانیم ضرر آن را حساب و کتاب کنیم.»

بامهاجرت یک کارآفرین، ده‌ها شغل از بین می‌رود

وی درباره تفاوت تبعات خروج کارآفرین و کارمند عنوان کرد: «بین کارآفرین و کارمند یک تفاوتی وجود دارد و آن بحث خروج سرمایه و تجربه از کشور است. اگر یک نیروی کار مهاجرت کند فقط یک نیروی کار از بین رفته است ولی وقتی یک کارآفرین صاحب کسب و کار مهاجرت کند، ده‌ها شغل از بین می‌رود و در واقع امنیت اقتصادی کشور دچار تنش می‌شود.»

خرمشاهی در مورد مهاجرت کارآفرینان و صاحبان سرمایه مطرح کرد: «مهاجرت کارآفرین به معنای مهاجرت کسی است که می‌تواند با دیگران و به وسیله دیگران ارزش اقتصادی درست کند. این مهاجرت است که خطرناک است؛ یعنی دیگر صادرات خدمات فنی و مهندسی به حساب نمی‌آید که مهندس ایرانی حقوق بگیرد و محصولش را به خارج بفروشد بلکه کل ارزش آفرینی و کل زنجیره ارزش به همراه صاحبش دارد

از ایران خارج می‌شود. اگر این زمان بی‌ثباتی اینترنت طولانی‌تر شود، با موج ورشکستگی و آسیب دیدگی شرکت‌های داخلی مواجه هستیم.» این کارشناس توسعه و تحول دیجیتال اضافه کرد: «جان کلام بنده این است که با کند شدن ضربان تبادل مجازی با بسترهای ارتباطی مانند اینترنت دیگر فقط تنها اقتصاد دیجیتال آسیب نمی‌بیند بلکه با در هم آمیختگی فضای دیجیتال و اقتصاد سنتی کشور این کل اقتصاد کشور است که آسیب می‌بیند.»

خبر اقتصادی

لغو حق استفاده از پرچم پاناما برای ۱۳۶ نفتکش مرتبط با ایران

اداره دریانوردی پاناما، بزرگ‌ترین نهاد ثبت کشتی‌های جهان، حق استفاده از پرچم خود را برای ۱۳۶ نفتکش مرتبط با شرکت ملی نفت ایران لغو و ثبت آن‌ها را متوقف کرد. به گزارش انتخاب، خبرگزاری رویترز روز چهارشنبه ۲۸ دی‌ماه گزارش داد که این تصمیم، به خاطر افزایش سازمان «اتحاد علیه ایران هسته‌ای» درباره استفاده ایران از امکانات ثبت نفتکش در پاناما برای دور زدن تحریم‌ها بوده است.

این سازمان بانفوذ و غیردولتی آمریکا روز پنج‌شنبه ۲۹ دی‌ماه نیز در وبسایت خود اعلام کرد که دفتر ست ۱۴۰ نفتکش‌ها را که با پرچم پاناما در نقض تحریم‌های آمریکا و حمل نفت ایران دخیل بوده‌اند، به اداره دریانوردی این کشور تحویل داده است.

دو خبر مهم فریزین درباره ارز و ریال؛ دلار ۲۸۵۰۰ تومانی، نرخ «میانیگن» است

بر خلاف هفته‌های قبل که از دلار ۲۸۵۰۰ تومانی به عنوان نرخ تثبیت شده یاد می‌شد، حالا رئیس کل بانک مرکزی از آن به عنوان نرخ «میانیگن» یاد کرده که نشان می‌دهد در برهه‌های مختلف این نرخ می‌تواند بالاتر یا پایین‌تر از این مبلغ باشد. رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به نرخ ارز نیامی که پیش‌تر با عنوان نرخ تثبیت از آن یاد می‌شد، گفته‌اند اجرای سیاست تثبیت، با نرخ «میانیگن ۲۸۵۰۰ تومان» در سامانه نیما منبألی می‌شود. او همچنین بر ضرورت اصلاح نرخ سود بانکی تأکید کرده و درخواستی از مجلس در این رابطه رایان کرده است.

به گزارش اکوایران، محمدرضا فریزین در نشست ماهانه مدیران عامل بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی با تأکید بر اصلاح نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات بانکی اظهار کرده که مهار تورم و کنترل نقدینگی مهمترین هدف بانک مرکزی است.

رئیس کل بانک مرکزی در این نشست بیان کرده که برای دستیابی به هدف کنترل تورم افزایش قدرت خرید مردم، سیاست فعال پولی و بانکی را اجرا و کنترل تقاضا از ناحیه نقدینگی و خلق پول در کنار عوامل تأثیرگذار سمت هزینه‌ر را اجابت دنبال می‌کنیم.

اقدامات آمریکایی برای ممانعت از ورود دلار از عراق به ایران

روزنامه «وال استریت ژورنال»، در گزارشی نوشت که وزارت خزانه‌داری آمریکا اقداماتی در رابطه با جلوگیری از پولشویی و فعالیت غیرقانونی برخی بانک‌های تجاری عراق برای انتقال دلار به ایران و دیگر کشورهای تحت تحریم انجام داده است. مقامات آمریکایی به این روزنامه گفتند که کاهش ارزش دینار عراق و افزایش قیمت مواد غذایی و کالاهای وارداتی به تغییر سیاست وزارت خزانه‌داری و بانک مرکزی آمریکا در رابطه با عراق بازمی‌گردد. گزارش وال استریت ژورنال افزود که بانک مرکزی آمریکا از نوامبر سال گذشته دستورالعمل‌های سختگیرانه‌ای برای معاملات مالی بانک‌های تجاری عراق اعمال کرد و خواستار هماهنگی نظام بانکی عراق با سیستم نقل و انتقالات پولی بین‌المللی شده است.

آیت‌الله مکارم شیرازی: معلوم نیست بازیگر و گرداننده بازار ارز کیست؟

یکی از مراجع تقلید در دیدار وزیر کشور، افزایش نرخ دلار را از عوامل نگرانی و ناراحتی مردم دانسته و تأکید کرد: معلوم نیست بازیگر و گرداننده بازار ارز کیست؟ آیا دولت سبب افزایش آن می‌شود یا عرضه و تقاضا یا عوامل خارجی و خارج‌نشینان؟

به گزارش «انتخاب»، آیت‌الله مکارم شیرازی با اشاره به مشکلات اقتصادی کشور و مردم افزود: «ما نمی‌خواهیم مطلبی بگوییم که سبب تضعیف دولت گردد، اما مردم دچار مشکلات و گرفتاری اقتصادی هستند و انتظار دارند تا گامی جهت حل مشکلات آنان برداشته شود. این مرجع تقلید به بیشتر شدن فاصله طبقاتی میان قشر کارگر و کارمندان اقبالش مرفه جامعه اشاره کرده و بیان کرد: کارگران و کارمندان بیشتری مشکلات را دارند، چرا که حقوق آنها ثابت بوده ولی اجناس مدام گران‌تر می‌شوند و آن‌ها نمی‌توانند هزینه‌های زندگی خود را با آن مطابق دهند.»

وی با تأکید بر فرار گرفتن سیاست خارجی و سیاست اقتصادی یک کشور بر یک ریل مشخص، تصریح کرد: اگر سیاست خارجی یک کشور کارآمد عمل کند می‌تواند سبب زمینه‌تولیدش را در بازارهای خارجی نیز عرضه کند، مسئولان به صادرکنندگان فرشی می‌گویند که روی بازار اوراسیا و ویزونا متمرکز شویم اما این بازارها کشش خرید قالی ایرانی را ندارند. خریدار فرشی ایرانی بازار اروپا، آمریکا و کشورهای عربی است.

این فعال صنفی ادامه داد: تجار ایرانی تمایل دارند که برای نمایشگاه فرشی که نوروز امسال در دبیر برگزار می‌شود شرکت کنند اما نمی‌دانند که با چه ارزی باید قالی خریداری کنند و در آنجا رفته‌ا چاره‌ها چیست.

سپهرزاد با بیان اینکه بازار فرشی ماشینی نسبت به فرشی دستیاف رونق بیشتری دارد، خاطر نشان کرد: به نظر می‌رسد که تولیدکنندگان فرشی ماشینی در ایران حمایت می‌شوند هرچامی رویم تبلیغات فرشی ماشینی را می‌بینیم دولت از این تولیدکنندگان حمایت می‌کند و آنها را از پایین‌تر از نیامی دریافت می‌کنند. به نظر بنده از آنجایی که درهای بازارهای اروپا و آمریکا روی فرشی ایرانی بسته است و ما نمی‌توانیم آنها را بفروشیم یا حمایت نمی‌کنند.

گاز سرمایه‌گذاری کنیم، افزایش فشار چاه‌ها جلوگیری کنیم و اکتشاف و حفاری جدید انجام دهیم و تولید را متناسب با تقاضا بالا ببریم. علاوه بر اینها صنایع هم باید راندمان را بالا ببرند و شرایط درست استفاده از سوخت جایگزین را داشته باشند.

عضو کمیسیون انرژی مجلس با اشاره به موضوع بنزین تصریح کرد: وقتی سئالانه خود را به سیستم حمل و نقل اضافه می‌شود باید فکری برای تأمین سوخت هم بشود، اکنون متناسب با نیاز به سوخت پالایشگاه ساخته نشده و در نظر داشتیم افزایش تقاضا را با واردات تأمین کنیم اما این محقق نشد چون نیاز به ارز دارد ضمن اینکه سرمایه ملی از بین می‌رود.

وی تأکید کرد: در نظر کمیته تولید بنزین، سیاست دولت این باشد که راندمان پالایشگاه‌ها را بالا ببرد و همچنین پالایشگاه جدید بسازیم تا افزایش تولید داشته باشیم و هم اینکه خودروها اصلاح شوند تا صرفه‌جویی صورت گیرد.

جامعه‌با فایده ایران حدود ۱۰ میلیون نفر است، گفت: رقبای ما هند، پاکستان، افغانستان و ترکیه یک مسیری در بازار فرشی برای خود تعریف کردند و همان را ادامه می‌دهند و بازار تمام کشورهای دنیا روی این تولیدکنندگان باز است این در حالیکه که بازارهای ما محدود است.

وی افزود: اقدامات دستوری دولت برای کنترل نرخ ارز نیز نتوانست راهگشا باشد در این شرایط خرید فرشی در اولویت مردم نیست اما این نگرانی وجود دارد که آیا مردم می‌توانند در این شرایط اقتصادی نیازها و کالاهای اساسی را تهیه کنند.

حاکم شدن رکود ۸۰ درصدی بر بازار فرشی دستباف

این فعال صنفی از حاکم شدن رکود ۸۰ درصدی بر بازار فرشی دستباف خبر داد و افزود: بیش از ۸۵ درصد صادرات فرشی دستباف ریزش کرده است و شاید هفته‌ای یک تا دو محموله فرشی در این کشور خارج شود این در حالیکه است در سال‌های گذشته صادرکنندگان نوبت می‌گرفتند که مجوز ورود فرشی صادراتی را به آنها بگمراک دریافت کنند.

رئیس اتحادیه فروشنده‌گان فرشی دستباف با بیان اینکه

رئیس اتحادیه فروشنده‌گان فرشی دستباف خاطر نشان کرد: درهای بازارهای اروپا و آمریکا روی فرشی ایرانی بسته است و ما نمی‌توانیم آنها را بفروشیم یا حمایت نمی‌کنند. بازارهای ما محدود است و تحریم‌ها تجارت فرشی را در یک جنگ نابرابر قرار داده‌اند و امکان تبلیغ قالی و پرچم دوم کشور در بازارهای خارجی را ندارند. صادرکنندگان نیز برای حضور در نمایشگاه‌های اروپایی با مشکل مواجه‌اند و مجوز شرکت در نمایشگاه‌ها اخیر در آلمان به‌ماده نشده.

مسعود سپهرزاد در گفت‌وگو با ایلنا با اشاره به نوسان نرخ ارز و تأثیر آن در بازار قالی دستباف گفت: بازار فرشی دستباف آشفته است و تولیدکنندگان و فروشنده‌گان تمایلی برای خرید و فروش ندارند چرا که نمی‌دانند بعد از فروش محصول تولیدی با چه قیمتی می‌توانند مواد اولیه را تهیه کنند. قیمت ارز باید روی یک عدد ثابت شود که بتوان فروش، تولید و صادرات را بر مبنای آن تنظیم کرد.

گزارش

اوضاع حامل‌های انرژی چه زمانی روبراه می‌شود؟

تداوم وخامت حال و روز گاز و بنزین

نماینده مجلس گفت: در راهبرد اقتصادی کشور باید مشخص شود که در ۲۰ سال آینده قرار است چه کاری در حوزه انرژی انجام دهیم و بر مبنای آن وزارت نفت، نیرو و صمت خود را تطبیق دهند.

فریدون عباسی در گفت‌وگو با ایلنا، درباره عملکرد وزارت نفت در حوزه تولید و تأمین بنزین و گاز اظهار داشت: ما جزء کشورهای بزرگ دارنده ذخایر نفت و گاز جهانیم اما این ذخایر زیر زمین است و باید استخراج شود که نیاز به سرمایه‌گذاری دارد. در سال‌های قبل سرمایه‌گذاری‌هایی صورت گرفته و ما اقصی نقاط کشور را گازرسانی کردیم ولی صنایع ما متناسب با

آن حرکت نکردند که بخاری‌های باراندمان ۸۵ درصد در منازل استفاده شود و یا اینکه موتورخانه‌ها اصلاح نشدند، سیستم عایق ساختمان‌ها رعالت نشد. تمامی اینها در ۲۰ سال گذشته همزمان با گازرسانی به منازل باید انجام می‌شد که نشده است، یعنی متناسب با نیاز کشور این اتفاقات نیفتاده، ما فقط گاز را استخراج کردیم و هر چه مصرف بالا رفته ما تولید را بالاتر بردیم و همین باعث شده که امروز به ناترازی برسیم.

وی افزود: اگر همزمان با رشد تولید به سمت صرفه‌جویی هم می‌رفتیم و این رفتار را از خانه‌ها شروع می‌کردیم امروز شاهد این مشکلات نبودیم. مردم باید بدانند که این صرفه‌جویی می‌تواند برای کشور منجر به درآمد شود، یعنی می‌توانیم گاز را صادر کنیم، اگر فرض هم بر این باشد که مشکل صادرات نداریم حداقل به ترکیه و عراق که مشتری هستند، می‌توانیم صادرات داشته و درآمد ارزی داشته باشیم و بازار حاصل از آن بقیه مشکلات کشور را حل کنیم. مثلاً می‌توانیم در بالادست